

Степан Руданський

Байки

Лев і Пролев (Лев і Циган)

Іде циган по діброві
(Десь лихе носило),
При нім пара
вареників,
Люлька та кресило.

Чорний, темний, як
та хмара,
По лісі блукає:
Іскривився, курить
люльку...
Аж Лев вибігає.

Вибігає, став, питає:
«Хто ти, чорний
враже?»
«Скажи перше, хто
ти, враже?» —
Циган йому каже.

Стрепенув звір

головою,
«Я Лев», —
промовляє.
«Ти Лев собі, а я
Пролев!» —
Циган відвічає.

«Ходім битись!» —
Лев говорить.
«Та ходімо, враже!
Тільки я ще не
обідав», —
Циган йому каже. —

Як даси чого поїсти,
Трохи підкріпитись,
Тоді піду із тобою
В чисте поле
битись!»

«Та нічого, — Лев
говорить, —
З тобою робити!
Мушу тобі на
закуску
Хоч телицю вбити!..»

І кинувся межи

стадо,
Телицю вбиває;
Шабатує пазурами,
Шкуру їздирає.

Оббілував, як
годиться,
Сів коло телиці;
А цигану дає шкуру
І шле до криниці:

«Біжи, — каже, — до
криниці,
Та не забавляйся:
Як набереш води
повну,
Бігцем повертайся!»

Пішов циган, не
вертає,
Сидить та й копає...
Лев приходить. «Що
ти робиш?» —
Цигана питає.

«Таже бачиш, що я
роблю:
Криницю копаю!

Що я тобі
шкурлатами
Все черпати маю?!

Принесу тобі
криницю,
Та й роби, що
знаєш!»
«Ну, небоже, — Лев
подумав, —
Добру силу маєш!..»

І нагнувся, сам за
шкуру,
Води набирає,
А цигана за дровами
У ліс посилає.

Пішов циган, не
вертає,
Тільки дуби в'яже...
Лев приходить: «Що
ти робиш?» —
Циганові каже.

«Таже бачиш, що
дубину
Докупи збираю;

Отак візьму усю
разом
Та й повіриваю!..»

Подивився Лев
могучий,
Махнув головою:
«Оце, — думає, — на
лихо,
Здибався з бідною!..»

Бере його до телиці
Живо відсилає,
А сам дуба молодого
При землі ламає.

Зламав дуба
молодого,
На кряжі кряжує
Та й, сердешний,
нагадався,
Що вогню бракує...

Приніс дрова та й
гадає,
Де вогню узяти.
Але циган йому
каже:

«А що, Леве-брате?

Вдарим в камінь
пазурами!
Хто вогню добуде,
То той у нас і без
бійки
Найсильніший
буде!»

Пішли вони до
каменя,
Разом поставали,
Як ударив Лев у
камінь —
Пальці позлізали...

Заревів Лев, підняв
лапи,
Лапи об'юшило!
А наш Пролев
добуває
Губку та кресило.

Як ударив — скала
ціла
В іскрах загоріла
І доразу суха губка

Димом задиміла...

Ідуть вони до телиці,
Вогонь розкладають;
Розбатовують
телицю,
Стегна запікають.

Запікають тлусті
стегна,
Обід спорядили,
Спорядили обід
пишний,
На двох розділили.

Посідали і балюють:
Лев аж припадає;
А що циган вже й
наївся, —
Решту розкидає.

А за ним голодні
птахи
Купами літають;
Що розкине,
поїдають
Та розволікають.